

**L'HORT ESCOLAR:
TRADICIÓ I CULTURA CAP A UNA ALIMENTACIÓ SANA I
SALUDABLE**

E.B.M EL BOSQUET
C/ Domingo Bellalta, 1
08310 Argentona
Tel. 937974523
somescolaverda@gmail.com

Presenta el projecte: Maria Belando Jané, Nieves Jiménez Rabal i Núria Mir Pont
(Equip d'escola verda)

INDEX

1. <i>Descripció del projecte</i>	2
1.1 Objectius	3
1.2 Agents implicats en el projecte	5
1.3 Descripció de les activitats desenvolupades	6
1.4 Recursos per el desenvolupament del projecte	9
1.5 Continguts que es treballen i relació amb les diferents àrees curriculars	10
1.6 Valors que es desenvolupen	12
1.7 Competències bàsiques i capacitats	13
1.8 Compromís ambiental del projecte	15
2. <i>Pla de comunicació i difusió del projecte</i>	16
3. <i>Avaluació</i>	17
4. <i>Perspectives de futur</i>	19
5. <i>Annexes</i>	20
5.1 Graelles avaluació	20
5.4 Fotografies	23

1. DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE

El passat curs 2011-2012 ens vam estrenar com a Escola Verda.

Situada en un entorn rural, al costat d'un torrent boscós ple de roures i alzines, l'EBM El Bosquet, la nostra escola, gaudeix d'un espai natural que esdevé molt interessant tant a nivell pedagògic, com lúdic i cultural.

Com escola bressol que som, creiem que no n'hi ha prou en aprendre; allò que per nosaltres esdevé important és el com aprendre. Conscients de que els nostres infants són molt petits i per tant amb els límits naturals propis de la seva maduresa, ens resulta encoratjador pensar que per aquest mateix motiu, tot allò que els sapiguem transmetre i ensenyar d'una manera propera, serà après significativament i creixerà amb ells.

Potser per aquest motiu, i potser perquè com a educadores ens adonem que les coses de sempre estan canviant massa i massa de pressa, ens va semblar, d'entrada, molt necessari recuperar i conservar una manera de fer molt nostra.

L'EBM El Bosquet sempre ha apostat per una alimentació sana, equilibrada, amb productes de temporada i de proximitat.

Volent anar una mica més enllà, durant el passat curs 2011-12, vam introduir, per primera vegada, fruita i verdura ecològica.

El canvi no va resultar fàcil tant pel cost econòmic que això suposava, com per la monotonia dels productes consumits que s'esdevenia a l'hora de respectar la temporalitat dels mateixos; la incomprensió per part d'algunes famílies fou un altre dels entrebancs amb els que ens varem trobar.

En aquesta mateixa línia vam introduir productes làctics frescos procedents d'una granja propera; amb això vam aconseguir millorar l'alimentació dels petits i aconseguir reduir el volum d'envasos generats per l'escola.

Amb tot això, una idea anava prenent forma: com podíem apropar als infants un món tan tradicional a Catalunya i tan lligat a la nostra vida, com l'agricultura i la pagesia, amb un projecte educatiu que englobés valors com el respecte, la sensibilitat o la cooperació, en relació a una alimentació sana i saludable?

I és aquí on neix el nostre projecte d'hort escolar.

Amb l'objectiu de recuperar una manera de fer i d'aprendre, no es busca abastir la cuina de l'escola sinó salvaguardar tots aquells valors que dia a dia es perden, aprenent a tenir cura d'aquest espai, observant la terra i tot allò que ens ofereix, adonant-nos del plaer d'embrutar-se les mans, despertant els sentits amb les olors, descobrir els sabors més tendres, essent conscients del pas del temps i sobretot viure tot aquest procés com un regal: el regal de rebre quan dones.

1.1. Objectius

Àrea 1: Descoberta d'un mateix

Procediments:

- Controlar la coordinació global i segmentaria.
- Mostrar les emocions, els interessos i les preferències, utilitzant el llenguatge corporal i/o verbal com a mitjà d'expressió i comunicació.
- Realitzar de manera cada vegada més autònoma activitats habituals i tasques senzilles entorn a les feines del camp (semprear, regar, collir...), controlant la coordinació.

Actituds:

- Participar en les activitats organitzades i col·laborar en la seva realització.
- Gaudir de la pròpia acció en relació a les diferents tasques realitzades a l'hort.
- Gaudir de les descobertes i de les pròpies conquestes.
- Habituar-se a prendre les precaucions necessàries per no fer-se mal (esperar el torn, estar tranquils, mantenir ordre...).

Àrea 2: Descoberta de l'entorn natural i social

Procediments:

- Observar qualitats i característiques perceptibles amb els sentits dels diferents productes de l'hort (formes, colors, sabors, olors...).
- Observar els canvis que es produeixen en el procés de creixement de les diferents plantes i vegetals.
- Realitzar diferents tasques del camp amb respecte i cura (semprear, regar, recollir...).
- Observar i explorar de forma activa el medi natural mostrant interès pel seu coneixement.

Fets i conceptes:

- Identificar algunes de les verdures i/o hortalisses sembrades, com les eines emprades.

Actituds:

- Interessar-se pel medi natural.
- Participar de forma activa en les diferents activitats que es proposen, respectant i compartint les aportacions dels altres.
- Mostrar interès i curiositat per conèixer els fets i els esdeveniments que succeeixen en l'hort.
- Tractar amb cura i respecte els elements que formen part de l'hort (plantes, fruits, eines emprades, petits insectes...).

Àrea 3: Intercomunicació i llenguatges (llenguatge verbal)

Procediments:

- Interpretar, mitjançant el gest i l'entonació, les diferents intencions comunicatives.
- Interpretar ordres senzilles que comportin dues o tres accions successives.
- Expressar-se de forma ordenada i amb una entonació adequada a les intencions comunicatives.
- Utilitzar el nom correcte per designar diferents elements presents a l'hort (vegetals, petits insectes...).
- Adquirir nou vocabulari entorn a l'eix d'aprenentatge (l'hort).
- Utilitzar la llengua com instrument de comunicació, representació i aprenentatge.
- Expressar sentiments, idees i emocions mitjançant el llenguatge verbal i corporal.

Actituds:

- Tenir interès per prendre la iniciativa en situacions comunicatives senzilles.
- Esforçar-se per parlar cada vegada millor.
- Respectar el torn dels altres.

1.2. Agents implicats en el projecte (recursos humans i col·laboracions amb altres entitats)

El nostre projecte implica a tota la comunitat educativa, essent els infants els principals protagonistes.

D'entrada, fou l'equip dinamitzador de l'Escola Verda del centre el principal responsable del projecte i, alhora, qui l'engegà. Val a dir que fins al dia d'avui no està resultant gens fàcil engrescar la resta de l'equip docent.

Pel què fa a les famílies, aquestes sempre s'han mostrat disposades a col·laborar ja sigui aportant planter o altres materials, participant en jornades o realitzant tasques i activitats concretes.

En referència a d'altres col·laboracions, el Sindicat agrícola del poble ens va assessorar respecte als productes més adients per sembrar al nostre hort tenint en compte la complementarietat del calendari de collites i el calendari escolar (períodes de vacances), l'edat dels nens i nenes que haurien de manipular aquests productes i la dificultat del manteniment dels mateixos.

Per últim, s'han realitzat trobades i jornades de formació en col·laboració amb d'altres escoles que treballen l'hort escolar, a través de les quals s'han posat en comú les diferents experiències, adoptant com a propis mètodes i idees que han funcionat i donat bons resultats en projectes similars.

1.3 Descripció de les activitats desenvolupades

L'hort escolar es treballa amb els alumnes de 2-3 anys. El per què d'això no és altre que el següent:

Els alumnes més petits (1-2 anys) tenen un espai propi del que es fan càrrec al llarg del curs: el "*racó de les herbes aromàtiques*".

L'objectiu principal és el d'aprendre a respectar aquest espai, tenint-ne cura i diferenciant-lo d'una zona de joc on tot s'hi val. D'aquesta manera es pretén que es vagin familiaritzant amb tasques que podran realitzar, el curs següent, a l'hort pròpiament.

L'hort escolar es concep no com un espai lúdic, òbviament, sinó com un espai d'aprenentatge i relació, si bé les diferents tasques que s'hi realitzen sempre es presentin com a jocs engrescadors.

En aquest sentit, l'hort esdevé una eina importantíssima per les educadores per preveure i corregir possibles dificultats cognitives, afectives, motrius i de llenguatge dels alumnes.

Activitats:

- La primera de totes les activitats que es van dur a terme fou la de delimitar i tancar l'hortet, al pati. Tot i que aquesta tasca la van realitzar algunes de les educadores, els nens/es van seguir-ne el procés i en van ser partícips de manera indirecta: observaven com preniem les mides, com tallàvem les fustes, com clavàvem les estaques i col·locàvem les baranes...

De seguida es van sentir atrets per aquell nou espai que ocupava un lloc en el seu pati i molts d'ells van ajudar a picar la terra per estovar-la i poder col·locar els bancals que limitarien les diferents zones on plantar. Amb pales, rasclets i galledes del sorrall, grataven i apilaven pedres i sorra.

- Amb l'hort acabat i la terra adobada sortim a fer la primera plantada. Sembrem enciams, cebes tendres, pebrots i carbassons. Reservem un racó de l'hort per sembrar-hi maduixeres.

Tot el planter l'anem a buscar al sindicat del poble. Aquí el temps sembla haver-se aturat: els prestatges de fusta vella plens a vessar, els sacs de grana apilats a terra, patates, adob, llavors... creiem important mantenir vius aquests comerços tradicionals i tant de poble, i per això també ens deixem assessorar en temes de sembra, reg i recollida.

Per tal que tots els nens/es puguin realitzar feines diverses a l'hort, s'elabora un calendari de torns. D'aquesta manera s'aconsegueix no massificar aquest espai, mantenir a tothom ocupat tenint-ne cura i assegurar-se que tots els infants segueixen, des del inici i fins al final, tot el procés de creixement del diferents productes (sembrar, reg, recollida).

- Engegat l'hort, vam creure encertat crear un racó annex on plantar arbres fruiters. Els objectius d'un i altre espai resultaven comuns alhora que eixamplàvem la varietat de productes que posàvem a l'abast dels petits. Un dels atractius indiscutibles d'aquesta nova proposta era el gaudir de la floració dels arbres i veure com aquestes flors es convertien en fruits. Així vam plantar un llimoner, un cirerer i un ametller.
- Regar es va convertir gairebé en la tasca més esperada dels nens i nenes. Vam instal·lar una aixeta dins mateix de l'hort per facilitar el reg. Així, amb unes petites regadores, els infants regaven per torns els espais indicats. No només “donaven” aigua a les plantes sinó que havien d'aprendre com fer-ho; així se'ls va ensenyar a mullar la terra procurant no trencar els brots més tendres tirant-los l'aigua directament a sobre. També van aprendre a regar “*quan el sol encara no escalfa massa*” per evitar cremar les fulles. Fora de l'hort, també regaven els arbres fruiters amb les seves regadores.

Val a dir, que al marge del reg que es feia amb els infants, les educadores també s'encarregaven de mantenir aquests espais prou humits regant sempre que calia amb aspersor o mànega.

- Un cop sembrat i amb el calendari de torns de reg establerts, l'hort va esdevenir un espai obert a sorprenents aprenentatges: els nens i nenes van aprendre a diferenciar aquelles herbes que podien ser arrencades, de les fulles més tendres que tot just començaven a créixer; van aprendre a remenar la terra amb cura sense fer malbé res del que hi havia sembrat; van poder observar com a l'hort hi vivien cucs de terra i petits insectes que a la vegada ajudaven a créixer a les verdures allí sembrades; van descobrir algunes eines del camp com el càvec, la fanga, el plantador, l'aixada, el rasclet... i van aprendre a utilitzar-les.

- Amb l'arribada del bon temps, sortir a l'hort amb el cistell i poder collir un enciam, un manat de cebes tendres o quatre maduixes va resultar una experiència d'allò més enriquidora i divertida. Asseguts a terra, els infants tastaven amb decisió les “seves” cebes sense fer escarafalls; collien delicadament les maduixes i en bufaven la terra; omplien el cistell de pebrots verds i decidien quin dels enciams era el més gros per poder tallar-lo i dur-lo a la cuina a netejar.
- Amb les vacances a tocar, vam netejar l'hort i vam deixar-lo apunt pel proper curs. Vam decidir deixar les maduixeres per poder-ne observar el canvi de color de les fulles durant la tardor i hivern propers. També vam deixar espigar un parell d'enciams per tal que els nens i nenes coneguessin el procés total de creixement de la planta i poder-ne extreure'n grana.

D'altres:

- Paral·lelament a les tasques pròpies de l'hort, es van realitzar uns cartells amb la imatge i el nom dels productes sembrats, així com dels arbres fruiters presents al pati. Aquestes imatges es van impermeabilitzar i es van col·locar al seu lloc corresponent. D'aquesta manera, visualment els infants identificaven les feixetes on es trobaven els diferents vegetals, realitzaven un exercici de llenguatge a l'hora que relacionaven les imatges amb el seu nom i anaven identificant els diferents fruits amb la seva pròpia planta o arbre.
- Una altra de les activitats que es van desenvolupar dins l'espai hort fou la de recollida d'aigües. Fixant-nos en el temps que feia i aprofitant-lo per introduir certs aspectes meteorològics dins la rutina diària dels mes petits, sempre que observàvem núvols amb possibilitats de pluja, o simplement es posava a ploure, sortíem a col·locar galledes i cubells per recollir-ne l'aigua. A més de ser una tasca molt engrescadora i amb la que els infants s'ho passaven d'allò millor, aquesta aigua s'utilitzava després per regar.

1.4. Recursos per al desenvolupament del projecte (recursos materials i econòmics)

Tot i que inicialment teníem molt clar com volíem que fos el nostre hort, la manca de recursos econòmics ens va empènyer a pensar en usar materials de rebuig, com ara pneumàtics vells i malla de galliner, com la millor opció per delimitar-lo. Amb un pati en molt males condicions (el drenatge d'aigua era inexistent i s'inundava amb massa facilitat quan plovia) l'espai que podia ser utilitzat per situar l'hort quedava molt reduït. Això suposava una dificultat en els infants per moure-s'hi amb seguretat i llibertat i realitzar-hi qualsevol tasca o activitat era gairebé impossible.

Va ser en aquest moment quan es va decidir que calia fer un esforç i engegar un projecte amb cara i ulls: un hort ben estructurat i amb l'espai adequat a les necessitats dels infants de 2 a 3 anys.

Així doncs, es va resoldre el problema del drenatge del pati, es va projectar l'espai del futur hort incloent-hi una presa d'aigua i, procurant que la despesa econòmica fos d'allò més ajustada, es van invertir al voltant de 150 euros en material per a fer realitat el nostre projecte. Gràcies a una part de l'assignació trimestral de les educadores per a material escolar, es van poder comprar:

- 6 baranes de fusta tractada per exterior
- 1 barri de fusta tractada per exterior
- Bancals de fusta reutilitzats per delimitar les zones de sembra
- Terra adobada
- Planter (enciams, pebrots, carbassons, cebes i maduixeres)
- Mànega i aspersor de reg

Pel que fa a les eines que utilitzen els infants, l'escola ja disposava de pales, càvecs, regadores i rasclets. Posteriorment s'ha anat comprant la resta de material.

1.5. Continguts que es treballen i relació amb les diferents àrees curriculars

Àrea 1. Descoberta d'un mateix

Procediments:

- Control global i segmentari del cos.
- Utilització dels sentits: sensacions i percepcions.
- Confiança en les pròpies possibilitats d'acció, participació i esforç personal.
- Exploració i valoració de les pròpies possibilitats i limitacions perceptives, motrius i expressives. Iniciativa per aprendre habilitats noves.

Actituds:

- Iniciativa i constància en l'acció.
- Esforç per vèncer dificultats superables.
- Valoració d'un mateix.

Àrea 2. descoberta de l'entorn natural i social

Procediments:

- Observació i exploració directa de qualitats perceptibles amb els sentits de les diferents plantes i petits insectes presents a l'hort.
- Experimentació i manipulació d'elements de l'entorn natural immediat.
- Curiositat, respecte i cura cap als diferents elements del medi natural, especialment plantes i animals. Interès i gaudi per les relacions amb ells, rebutjant actuacions negatives.
- Observació de fenòmens del medi natural (pluja, vent...)
- Gaudi en la realització d'activitats en contacte amb la natura. Valoració de la seva importància per la salut i el benestar.

Fets i conceptes:

- El clima i les estacions de l'any.
- Els vegetals: formes, colors, olors, sabors...
- Les tasques del conreu: sembrar, regar, recollir...

Actituds:

- Estima i gaudi de la natura en les diferents estacions de l'any.
- Col·laboració en les tasques que l'hort requereix, atenent a les diferents estacions de l'any.
- Sensibilització als alumnes de tenir cura de les plantes i éssers vius en general.
- Responsabilitat amb la vida de les plantes i animals que estan al nostre entorn.

Àrea 3. Intercomunicació i llenguatges

Procediments:

- Adquisició de vocabulari en contextos significatius i propers.
- Comprensió oral de missatges en contextos significatius.
- Escoltar, parlar, dialogar: Expressió oral en situacions comunicatives. Utilització progressiva de la llengua oral per expressar i comunicar idees i sentiments.

Actituds:

- Participació i adequació comunicativa.

1.6. Valors que es desenvolupen

Queda clar que en qualsevol projecte educatiu són molts els valors que es poden desenvolupar. Creiem que a banda de les actituds, habilitats, conceptes i capacitats que arriben a assolir els infants, són els valors transmesos i apresos els que els diferenciarien com a persones i futurs adults de bé.

En un projecte com aquest, on el que es pretén és recuperar uns hàbits alimentaris saludables molt tradicionals, vam pensar que els valors entorn els quals havíem de construir el projecte eren tals com el respecte per la terra i la natura en general, per la feina feta, tant la pròpia com la dels altres, i per la capacitat i necessitat d'abastir-nos lluny dels excedents als que habitualment estem acostumats.

I si parlem de respecte, hem de parlar també de sensibilitat: coneixent, respectem i només respectant arribarem a estimar.

Quan davant d'un infant se'ns revela una actitud de cura i d'afecte mentre remena la terra, a l'hora de sembrar un enciam, quan rega una tomaquera, quan bufa amb delicadesa la sorra d'una maduixa abans de poder-la mossegar, quan arrenca una ceba, quan observa com corre una formiga enlloc de trepitjar-la... quan això passa estem segurs d'haver fet la feina ben feta.

Però res de tot això tindria tampoc gaire sentit si no fóssim capaços d'anar una mica més enllà i treballar des del compromís i la cooperació dels uns amb els altres, plegats per assolir un fi, aportant cadascú el seu granet de sorra, ajudant-se mútuament, aprenent que tots en la nostra individualitat som necessaris i que de gestos tan simples com adobar la terra, plantar una llavor o regar un arbre en podem obtenir resultats tan meravellosos i alhora plaents i saludables.

1.7. Competències bàsiques i capacitats

Competència comunicativa lingüística i audiovisual (1)

Els infants van adquirint la capacitat de saber comunicar oralment (conversar i escoltar), fent servir el propi cos i amb l'acompanyament de l'adult.

- *Capacitat: Comprendre el llenguatge adult i dels altres infants, comunicar-se i expressar-se a través del moviment, del gest, el joc i la paraula, amb una progressiva millora del llenguatge oral.*
- *Capacitat: Iniciar-se en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, matemàtic i plàstic.*

Competència d'aprendre a aprendre (2)

Els infants parteixen del seu coneixement previ (què en saben de l'hort) i de les pròpies vivències viscudes, interioritzant les capacitats i els coneixements de l'entorn proper, per acabar transformant la informació i fent-se la seva.

- *Capacitat: Actuar sobre la realitat immediata, descobrir-ne l'organització a partir de les pròpies vivències i establir relacions entre objectes segons les característiques perceptives.*
- *Capacitat: Projectar les pròpies vivències a través de l'activitat lúdica i anar-les representant a través d'un incipient joc simbòlic.*

Competència d'autonomia i iniciativa personal (6)

Quan parlem de responsabilitat, perseverança, coneixement d'un mateix, autoestima... estem implicant un conjunt de valors i actituds personals i interrelacionades, el control emocional, d'afrontar problemes, així com d'aprendre de les errades i d'assumir riscos (què passa si no es rega o si reguem tots alhora o no collim els fruits...).

- *Capacitat: participar amb iniciativa i constància en les activitats quotidianes d'alimentació, repòs i higiene personal, iniciant-se en la pròpia autonomia i orientant-se en les seqüències temporals quotidianes i en els espais que li són habituals.*

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic (7)

Suposa el desenvolupament i ús del pensament per interpretar l'entorn més proper actuant sobre aquest amb iniciativa i autonomia.

- *Capacitat: Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciament progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.*
- *Capacitat: Comprendre el llenguatge adult i dels altres infants, comunicar-se i expressar-se a través del moviment, del gest, el joc i la paraula, amb una progressiva millora del llenguatge oral.*
- *Capacitat: Dominar progressivament el cos i l'adquisició de noves habilitats motrius, augmentant l'autonomia en els desplaçaments, en l'ús dels objectes i l'orientació en l'espai quotidià.*
- *Capacitat: Actuar sobre la realitat immediata, descobrir-ne l'organització a partir de les pròpies vivències i establir relacions entre objectes segons les característiques perceptives.*

Competència social i ciutadana (8)

Parteix de la capacitat per comprendre la realitat social en què es viu, afrontar la convivència i els conflictes emprant els valors i actituds socials.

- *Capacitat: Identificar-se com a persona, assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu, i esforçar-se per manifestar i expressar les pròpies emocions i sentiments.*
- *Capacitat: Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciament progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.*

1.8. Compromís ambiental del projecte

Essent una escola situada en un entorn ric en recursos naturals (bosc, torrent, fonts...) sempre hem cregut necessari aprofitar-los pedagògicament incloent-los dins de les nostres rutines diàries.

Per aquest motiu el tarannà de la nostra escola sempre ha respectat, d'una banda la manera natural d'aprendre dels infants (manipulant, observant, olorant...) i de l'altra l'essència de les coses més simples (el plaer de jugar amb la sorra, de mullar-se en un bassal, de descobrir una formiga, de trobar una pedreta, una aglà i tants d'altres tresors que el paisatge ens ofereix...).

Per tot això, vam tenir molt clar que alhora de fer el nostre hort calia utilitzar materials que ens ajudessin a mantenir un equilibri visual i pedagògic entre aquest entorn natural i les propietats perceptives dels mateixos, és a dir, usar fustes, troncs i pedra enlloc d'elements artificials, com el plàstic, massa present en el nostre dia a dia. D'aquesta manera asseguràvem una construcció sostenible del nostre espai.

En un segon pla, vam voler mantenir aquests mateixos criteris de respecte vers el medi ambient en quant al tipus de les llavors, al compliment de la temporalitat dels productes sembrats i a la no utilització de cap tipus de producte químic. Tot i ser conscients de que el nostre és un hort molt petit i que la terra es desgasta poc, pensant en les dificultats que les verdures tenen per créixer, també es va optar per tenir en compte la posterior alternança de conreus.

A la vegada, val a dir, que sempre s'ha prioritzat l'aprofitar les condicions meteorològiques que el dia a dia ens ofereix, reduint el reg si la terra ja és prou humida o deixar de fer-ho si plou.

Per últim, remarcar que també en el sistema de reg es va procurar respectar aquesta sostenibilitat i que es va tenir en compte en el mateix la possibilitat de fer una recollida d'aigua de pluja com a alternativa.

2. PLA DE COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ DEL PROJECTE

Degut a que al inici va costar molt engegar el projecte per manca d'acords i consens i, sobretot, per la desmotivació de part de l'equip docent, no es va pensar massa ni en el pla de comunicació ni en la difusió del mateix.

Amb l'hort ja funcionant, es van realitzar unes jornades formatives d'agricultura ecològica en col·laboració amb altres centres. Aprofitant aquesta formació, vam poder posar en comú experiències diverses aprenent alguns dels avantatges del treball en xarxa.

Com a Escola Verda que som, vam pensar que podíem utilitzar dues de les eines que ja usàvem com a via de comunicació en el centre i, així, vam començar a donar a conèixer el nostre projecte a través de la “Cartellera Verda”, d'una banda, i del correu electrònic “Som Escola Verda”, de l'altra: què sembràvem, de què era temporada, receptes de cuina amb aquests productes o fotografies dels nostres alumnes realitzant diverses tasques dins l'hort, són alguns dels continguts que es presentaven.

De llavors fins ara, la riquesa pedagògica del nostre projecte ens ha donat la seguretat i l'empenta suficient com per saber incloure qualsevol contingut relacionat amb l'hort dins el dia a dia del centre, acostant-ho a les famílies d'una forma molt natural i directe a partir de qualsevol conversa o d'una petita reunió.

3. AVALUACIÓ

Per tal de vetllar per l'adequació de les propostes educatives esmentades, l'avaluació esdevé una eina clau en qualsevol procés d'aprenentatge. No només ens ajuda a comprovar de forma efectiva si els objectius proposats han estat assolits o no, sinó que també ens informa sobre l'encert o la necessitat d'adequació de continguts i materials proporcionats, idoneïtat dels espais usats, actituds, habilitats o condicions en que s'han dut a terme tals propostes (temps, agrupament...).

Per dur a terme aquesta tasca es va utilitzar l'observació com a instrument d'anàlisi i reflexió. Alhora, per tal de recollir la informació que se'n derivava, utilitzàrem pautes o registres d'observació (graelles) a l'iniciar el projecte, durant la realització del mateix i al finalitzar el curs escolar.

Així, l'avaluació es va realitzar des de tres vessants ben diferents:

- Progrés i evolució dels infants. (*annex 5.1*)
- Valoració de l'equip docent: procés d'ensenyament i aprenentatge. (*annex 5.2*)
- El projecte hort. (*annex 5.3*)

Progrés i evolució dels infants

En aquest apartat es tingué en compte el grau de desenvolupament dels objectius d'aprenentatge previstos així com el nivell d'assoliment de les capacitats curriculars establertes. Es van valorar les habilitats del nen/a, la seva actitud davant de les diferents tasques i propostes educatives en relació a l'hort, l'interès que mostrava a l'hora de realitzar-les, la seva participació i les relacions que a partir de les mateixes establien els infants.

Valoració de l'equip docent: procés d'ensenyament i aprenentatge

La intervenció de la educadora i la metodologia emprada és clau en qualsevol procés d'ensenyament i aprenentatge.

En aquest apartat, doncs, es van valorar els recursos materials i didàctics utilitzats per l'adult durant el procés, la seva actitud davant el projecte, l'adequació del mateix a les característiques i necessitats individuals i de grup, així com l'interès personal i sensibilitat a l'hora d'apropar i transmetre tot el bagatge cultural i tradicional català que entorn a l'hort es podia desenvolupar.

Projecte hort

Els aspectes que es van voler avaluar en aquest cas foren els estrictament lligats al desenvolupament del projecte, és a dir, els espais (organització, accessos, idoneïtat, capacitat...), els recursos materials (eines, adobs, planter...), el resultat de les collites (sempre, creixement, dificultats...), el calendari de tasques (funcionalitat, responsabilitat, compliment...) i el tipus de les mateixes (diversitat, compromís per realitzar-les, practicitat...).

En aquest apartat no només l'hort escolar fou l'únic referent sinó que també es van analitzar els ítems pertinents entorn del racó dels arbres fruiters.

4. PERSPECTIVES DE FUTUR

Són moltes les idees que sorgeixen i ens engresquen a tirar endavant el nostre projecte. De totes, potser, la més important creiem és la de continuar dins la política d'alimentació sana i saludable que manté l'escola ampliant la formació i apropant tallers a tota la comunitat educativa.

D'altra banda, no cal dir, ens agradaria fer del nostre un hort més productiu que, lluny d'abastir a l'escola, pogués, si més no, ser tingut en compte a l'hora d'omplir les olles de la cuina.

També pensem que, pedagògicament, l'hort, i amb ell l'alimentació sana i saludable, hauria d'existir en el centre com l'eix transversal que unifiqui els continguts curriculars presents en la programació de tot el curs escolar.

Dins d'aquesta idea s'inclou, també, el racó dels arbres fruiters.

Una altra de les idees que creiem interessants i alhora atractives pels nens i nenes és la de poder realitzar alguna sortida als horts del poble que abasteixen el mercat del mateix, visitar les maduixeres del Maresme o participar en una verema a Alella.

Per acabar, presentem aquí algunes de les propostes que ja es tenen en compte per dur a terme a partir del proper curs:

- Establir un sistema de reg per goteig que abasteixi hort, jardí i racó de fruiters.
- Crear un banc de llavors que ens asseguri el propi planter.
- Ampliar la presència d'arbres fruiters al pati, assegurant-ne la varietat.
- Incloure a les classes un "Racó Verd" on els infants s'iniciïn en la cura de les plantes. S'inclouria en aquest racó, un espai d'hivernacle.
- Crear un personatge fantàstic (espantaocells clàssic), realitzat amb materials naturals (canyes, palla, roba...) que ens acompanyés al llarg del curs i fos present en totes les activitats que es desenvolupessin entorn de l'hort i l'alimentació sana i saludable.

5. ANNEXES

5.1. Progrés i evolució dels infants

Nen/a:				
Àrea 1: Descoberta d'un mateix				
Participa en les activitats				
Respecte les normes de l'espai (esperar tom, estar tranquil...)				
Gaudeix realitzant les tasques de l'hort				
Controla la coordinació global i segmentària				
Mostra interès				
Àrea 2: Descoberta de l'entorn natural i social				
Observa i manipula els diferents productes de l'hort i els carnis que es van produint				
Identifica les verdures sembrades				
Identifica les eines				
Utilitza correctament les eines				
Reconeix els fruits recollits				
Té respecte i cura pel material i l'espai				
Àrea 3: Intercomunicació i llenguatge				
Interpreta les ordres senzilles donades per l'adult				
Adquireix nou vocabulari				
Expressa sentiments, idees i emocions				
OBSERVACIONS:				

5.2. Valoració de l'equip docent: procés d'ensenyament i aprenentatge

Educadora:	Grup- Classe:
Actitud	
Mostra interès pel projecte	
Respecte i realitza les tasques	
Coopera i participa amb la resta de l'equip educatiu	
Metodologia	
Mostra interès i ho transmet de manera sensible als infants	
Modifica la seva acció en funció dels comportaments observats en les diverses tasques	
Aporta noves idees, propostes o millores a les emprades	
Fa servir l'observació dels infants per la seva avaluació	
Utilitza els recursos materials i didàctics	
Adequació del grup- classe	
Té en compte el moment maduratiu i les habilitats motrius dels infants	
Respecte els interessos dels infants	
La seva actuació és l'adient	
Busca els recursos materials i didàctics adequats al grup- classe	
OBSERVACIONS:	

5.3. El projecte hort

Projecte: Hort escolar	Curs: 2011- 2012
S'han assolit els objectius	
Els continguts plasmatats són els adequats	
Espai	
L'adequació de l'espai és idònia pels infants d'aquestes edats (2 a 3 anys)	
La distribució de l'espai ha facilitat o dificultat les tasques	
Quants infants tenen cabuda a l'espai de l'hort	
Quantes educadores o personal ha d'acompanyar l'activitat dins l'espai	
Material	
Hi ha eines per a tothom (nens, educadores)	
Les eines són les adequades pels infants	
El planter ha donat fruit i/o el resultat esperat	
Calendari	
S'han respectat els toms de les classes	
La temporalització ha sigut correcta	
Les tasques han estat les adients	
OBSERVACIONS:	

5.4. Fotografies

Aquest Projecte va ser presentat a la primera edició dels premis “ Escola, Agricultura i Alimentació Ecològica de Catalunya “, impulsats pel Departament d’Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural, el Departament d’Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i el Departament de Territori i Sostenibilitat, conjuntament amb l’Associació Vida Sana i amb la col·laboració de l’editorial Graó.

A aquesta primera edició es van presentar un total de 105 projectes d’escoles, instituts i escoles bressol, el que evidencia que l’hort escolar i la producció d’aliments sans s’està convertint en un dels eixos centrals de treball en un nombre molt important de centres educatius de tota Catalunya.

El Projecte ha estat guardonat amb un accèssit, que va ser entregat, en el marc de la fira BioCultura el dia 27 d’abril de 2013, pel Hble. Sr. Josep Maria Pelegrí, conseller d’Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural , i per la Presidenta de l’Associació Vida Sana, Sra. Àngeles Parra.

Argentona, abril de 2013